

KONFERENCE A AKTIVITY GEOGRAFŮ

„Týden geografie“ v Brně

Během prvního zářijového týdne roku 2012 se v Brně sešlo více než 200 geografů. Zhruba polovina z nich se účastnila workshopu doktorandů/doktorandek, který se uskutečnil 3. 9. v prostorách Geografického ústavu PřF MU společně se soutěží o nejlepší studentskou vědeckou práci z oboru geografie, ostatní přijeli na Výroční konferenci ČGS, která se konala ve dnech 4.–7. 9. na katedře geografie PdF MU.

8. ročník celostátní Soutěže o nejlepší studentskou vědeckou práci z oboru geografie a 2. ročník Soutěže o cenu Stanislava Řeháka

Celostátní Soutěž o nejlepší studentskou vědeckou práci (SVOP) v oboru geografie proběhla v Brně, v prostorách Geografického ústavu MU. Ta byla v roce 2012 poprvé pořádána ve spolupráci ČGS, Sekce geografického vzdělávání a projektu OP VK Inovace výuky geografických studijních oborů (reg. č.: CZ.1.07/2.2.00/15.0222), který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Do soutěže se zapojilo 7 univerzit (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Masarykova univerzita, Ostravská univerzita v Ostravě, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Univerzita Karlova v Praze, Univerzita Palackého v Olomouci, Západočeská univerzita v Plzni). Na základě univerzitních kol bylo vybráno 30 studentů, kteří zmíněné instituce reprezentovali na celostátním kole v Brně. Práce studentů se hodnotily ve 2 kategoriích: 1) bakalářské a jim podobné práce, 2) magisterské a jim podobné práce. Hlavními hodnotícími kritérii byly geografická povaha tématu, inovativnost zpracování, struktura práce, formální zpracování textu a úroveň ústní prezentace. Každý ze studentů představil odborné komisi výsledky své práce během desetiminutové prezentace, po níž následovala diskuze na dané téma. V odborné komisi bakalářské sekce zasedli Mgr. Jan Hercik; RNDr. Stanislav Kraft, Ph.D.; RNDr. Zdeněk Kučera, Ph.D.; Mgr. Ing. Libor Lněnička; RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D. a Mgr. Petr Šimáček. Magisterskou sekci hodnotili Mgr. Petra Karváňková, Ph.D.; RNDr. Karel Kirchner, CSc.; RNDr. David Walter Novák, Ph.D.; Mgr. Zuzana Pavlasová a Mgr. Eva Svobodová.

V kategorii 1) bakalářské a jim podobné práce zvítězil Bc. Miroslav Šifta (PřF UK v Praze) s prací „Hodnocení potenciálu pro formování regionální identity Frýdlantska“. Druhé místo obsadila Bc. Mariana Danielová (PřF UK v Praze) s tématem „Turistické mapy pro mládež, analýza a zásady tvorby“. Na 3. pozici se umístil Bc. Michal Šafránek (PřF UK v Praze), který představil práci s názvem „Faktory ovlivňující volbu dopravního prostředku v přepravě osob“. V kategorii 2) magisterské a jim podobné práce obsadil 1. místo Mgr. Ján

Babej (Geografický ústav MU, Brno) s prací na téma „Biogeomorfologické mapování samovolně renaturalizovaného úseku spojené Bečvy u Hustopečí nad Bečvou“. Na 2. pozici se umístil Mgr. Michal Staněk (PF JCU v Českých Budějovicích) s tématem „Moderní trendy ve výuce zeměpisu 2. stupně ZŠ na příkladu učiva ‚Země ve vesmíru‘“. Pomyslnou bronzovou příčku ovládla Mgr. Radka Báčová (Geografický ústav MU, Brno) s diplomovou prací „Možnosti využití metod prostorové analýzy pro zpracování zdravotních dat“. Diplom, peněžní šeky a věcné ceny výhercům předal prezident České geografické společnosti doc. RNDr. Tadeusz Siwek, CSc. a hlavní řešitel projektu Geoinovace RNDr. Petr Daněk, Ph.D. Věcné ceny si odnesli také všichni zúčastnění studenti.

Eva Svobodová

Workshop doktorandů/doktorandek:

Geografický výzkum: příroda a společnost v období krize

Workshop doktorandů a doktorandek byl ve svém sedmém ročníku podruhé pořádán ve spolupráci Geografického ústavu PřF MU a Ústavu geoniky AV ČR, v. v. i. Workshop byl finančně podpořen z projektu OP VK Inovace výuky geografických studijních oborů, což umožnilo vytvořit nízkoprahový prostor bez jakéhokoliv finančního zatížení účastníků. Nad celou akcí převzali, obdobně jako v minulém roce, záštitu ředitel Ústavu geoniky AV ČR, v. v. i. prof. RNDr. Radim Blaheta, CSc. a ředitel Geografického ústavu PřF Masarykovy univerzity doc. RNDr. Petr Dobrovolný, CSc.

Workshop byl otevřen úvodním slovem druhého jmenovaného, který všechny účastníky přivítal na půdě Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity. Ve svém projevu polemizoval s tezí, že „se geografie jako obor nachází v krizi“ a spíše se zasazoval o vnímání situace jako „defenzivního postoje současných geografů“. Hlavním poselstvím se tak stala výzva k vyšší aktivitě, a to především ve směru hodnocených publikačních výstupů srovnatelných s jinými přírodovědnými obory. Úvodní plenární přednášku na téma „Geografia, poznanie a... who the fuck do we think we are?“ následně přednesl Matej Blažek, M.A., Ph.D. Na příkladu studia dětského života na sídlišti byl v podobě participativního výzkumu představen konstruktivní přístup k řešení řady etických, politických, metodologických a zároveň i epistemologických otázek v současné geografii. Prostřednictvím participativního výzkumu byla artikulována otázka reálného impaktu na studovanou skupinu. Přednáška se tak vedle zdůraznění důležitosti publikování ve sledovaných časopisech pokusila vyzvednout potřebu opomíjených a vědeckou komunitou nehodnocených dopadů výzkumu. Matej Blažek navázal na slova Petra Dobrovolného nabídkou takového modelu výzkumu, který by měl za cíl změnu nežádoucího stavu studovaných věcí a zároveň byl publikovatelný na kýžených místech. V závěru tak prostřednictvím série otázek obrácených k publiku (Kdo si myslíme, že jsme? Co můžeme dělat? Co si myslíme, že umíme (dělat)? S kým?) vyzval k úvaze o možnostech vlastní společenské angažovanosti. Následná diskuze ukázala veliký hlad po možnosti veřejně diskutovat v širším plénu. Dominantním tématem se staly mezigenerační rozdíly

Diskuze na workshopu doktorandů/doktorandek. Foto: P. Voda.

v rámci geografické komunity. Artikulováno bylo nejen neporozumění starších kolegů a kolegů nám doktorandům a doktorandkám, ale i naše neporozumění jejich perspektivám. Z diskuze tak mimo jiné vzešla potřeba intenzivněji komunikovat, spolupracovat a participovat na věcech napříč generacemi. Určitým odlehčením v samotném závěru diskuze se stala úvaha o potřebě participativního výzkumu nejen s marginalizovanými skupinami, ale i mezi skupinami vědců navzájem.

Následovalo jednání ve třech paralelních sekcích, v nichž bylo předneseno 39 příspěvků. V souhrnném počtu 96 účastníků bylo na workshopu zastoupeno 11 univerzit (z toho dvě ze Slovenska). Oproti loňskému roku se tedy nejen zvýšilo zastoupení počtu univerzitních pracovišť, ale především se podařilo oslovit i doktorandy a doktorandky ze Slovenska. Dále byla zastoupena tři vědeckovýzkumná pracoviště (Ústav geoniky AV ČR, v. v. i., Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Geografický ústav SAV) a jedna nevládní organizace (NaZemi – společnost pro fair trade). Podobně jako v loňském roce věnoval workshop jednu sekci diskusi odborné veřejnosti doposud nepřiliš známé knihy. Pro letošní rok bylo vybráno dílo Nigela Thrifta *Non-Representational Theory: Space, Politics, Affect*, vydané v roce 2008. Role diskutantů se za humánní geografii ujal Mgr. Petr Kučera (PřF UK), za kulturní geografii Petr Gibas, MSc. (FHS UK) a za sociální geografii Matej Blažek, M.A., Ph.D. (Loughborough University).

Program workshopu dále pokračoval v úterý 4. 9. dopolední návštěvou Jihomoravského inovačního centra. V první části představila hlavní manažerka marketingu Bc. Hana Kostovičová sedmiletý vývoj instituce, aktuální projekty a životní příběhy modelových firem. Po prohlídce budovy uzavřela program přednáška projektového manažera Mgr. et Mgr. Jindřicha Weisse o Regionální inovační strategii Jihomoravského kraje.

Workshop doktorandů a doktorandek potvrdil roli nízkoprahového prostoru pro setkávání doktorandů a doktorandek z České i Slovenské republiky. Účastníci v kuloárních debatách vyzdvihovali možnost seznámit se s doktorandky z jiných pracovišť, ale výjimkou nebyla ani tvorba nových kontaktů mezi odlišnými ročníky v rámci jednoho pracoviště. Vedle této silné networkingové funkce byla tematizována i diskurzivní heterogenita jednotlivých sekcí i celého workshopu. Tradiční přístupy se mísily s alternativnějšími, kvantitativní metodologie s kvalitativními, architektonický diskurz střídal feministický, marxistický, neoliberalní. Absence jediné dominantní perspektivy napomáhala v utváření poměrně otevřeného a tolerantního prostoru. Více informací o obou výše uvedených akcích včetně fotogalerie lze nalézt na internetové adrese: <http://geoinovace.geogr.muni.cz>.

Robert Osman, Ondřej Šerý

Výroční konference České geografické společnosti

Jihomoravská pobočka České geografické společnosti uspořádala ve dnech 4.–7. září 2012 Výroční konferenci ČGS. V těchto dnech se v prostorách Pedagogické fakulty MU setkala přes sto účastníků z Česka, pět ze Slovenska a jeden z Polska. V zastoupení jednotlivých univerzit dominovali geografové z pražského Albertova, zastoupena byla i pracoviště z Českých Budějovic, Plzně, Ostravy, Olomouce, Ústí nad Labem, Liberce, Jihlavy a pěti brněnských pracovišť. Z mimouniverzitních pracovišť přijeli účastníci z ČSÚ, Regionální rady regionu soudržnosti Severovýchod a Centra evropského projektování, výzkumná pracoviště zastupovali účastníci z Ústavu geoniky AV ČR, Historického ústavu AV ČR a VÚKOZu.

Konference byla zahájena vedoucí hostitelské katedry geografie dr. Hanou Svatoňovou, po níž se ujal slova prezident ČGS doc. Tadeusz Siwek, který představil současný stav Společnosti. Odbornou část plenárního zasedání zahájila dr. Řezníčková informací o stavu a vývoji českého geografického vzdělávání. Doc. Kolečka společně s doc. Vilímkem poté představili národní výzkumné projekty a zahraniční lokality, ve kterých působí čeští geografové. Doc. Blažek nastínil současné teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji a možnosti jejich praktické aplikace. S posledním příspěvkem vystoupil dr. Kubíček, který velmi poutavě představil směry vývoje kartografické vizualizace geografických dat.

Dále byly v průběhu konference uspořádány tři kulaté stoly – na prvním z nich s názvem „Česká geografie na světovém hřišti“ se podělili o své zkušenosti doc. Bičík, dr. Chromý a doc. Vilímek. Následná diskuze se stočila ke stavu ČGS, zaměření současné geografie v Česku a v zahraničí, ale také k propagaci geografie. Zazněla též řada podnětů, které mohou být inspirací pro organizaci Sjezdu ČGS, jenž se uskuteční v roce 2014 v Praze. Druhým kulatým stolem „Standardy geografického vzdělávání a práce s talentovanou mládeží v geografii“ prováděli doc. Hofmann, dr. Řezníčková a Mgr. Pavlas. Účastníci byli seznámeni s problémy, s nimiž se současné vzdělávání potýká, ale rovněž byly naznačeny možnosti řešení a snad i příslib spolupráce „mladých“ geografů, kteří se geografickým vzděláváním na jednotlivých pracovištích zabývají. Třetí

kulatý stůl „Osud Atlasu krajiny ČR“, který uváděli dr. Mackovčín a Mgr. Slavík, poukázal na řadu komplikací – ať už při tvorbě, kompletaci či distribuci Atlasu a naznačil možný další osud Atlasu, a to jeho umístění na web a jeho zpřístupnění široké veřejnosti.

Jednání v sekcích bylo rozděleno do čtyř základních témat – Geografické aspekty ekonomického a sociálního rozvoje; Orientace v geografickém vzdělávání v ČR a ve světě; Geografický výzkum krajiny a Technologie a metody zpracování a vizualizace geografických údajů. Nejhojněji zastoupeny byly sekce s prvním jmenovaným tématem. Celkem bylo ve 20 sekcích představeno 66 příspěvků. Ve všech sekcích zazněla řada podnětných příspěvků, na něž bezprostředně navazovala bohatá diskuze, která pokračovala i při společenských akcích a dvou exkurzích (Brněnské vyhlídky a Rudické propadání). V průběhu celé konference rovněž probíhala výstava posterů. Zajisté největší pozornost si získal osmi-metrový poster „Poutní místa v kulturním dědictví české společnosti“ autor-ského kolektivu M. Hupková, Z. Kučera, S. Kučerová, D. Reeves, J. D. Bláha z PřF UK v Praze.

Věříme, že konference přinesla zajímavé poznatky a kontakty a doufejme, že také výrazně přispěla k dalšímu pokroku v geografické vědě.

Hana Svobodová

The XV. International Conference of Historical Geographers

Ve dnech 6.–10. 8. 2012 se v prostorách Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze konala již 15. mezinárodní konference historických geografů, jejíž pořádání lze považovat za jeden z mezníků ve vývoji novodobé české historické geografie. Mezinárodní konference historických geografů je přímým pokračováním setkání kanadských a britských historických geografů, konaného poprvé roku 1975 v Kanadě. První čtyři následující setkání, jež se uskutečnila ve Velké Británii, Kanadě a USA, nesla označení konference „CUKANZUS“ (toto akronymum se skládá ze zkratk názvů anglosaských (sic!) zemí: Kanady, Spojeného království, Austrálie, Nového Zélandu a Spojených států amerických). Postupně se ve stále větší míře těchto konferencí účastnili i delegáti z dalších, zejména evropských, zemí. Takovýto vývoj inspiroval pořadatele šestého setkání konaného v roce 1986 v Baton Rouge (Louisiana, USA) k tomu, aby jej nazvali Šestou mezinárodní konferencí historických geografů. Od tohoto setkání se uvedené konference konaly pod novým označením každé tři roky v různých částech světa, střídavě po jednotlivých kontinentech. Pražská konference byla prvním z této řady pravidelných setkání, které se uskutečnilo v postkomunistické zemi. Uspořádat zmiňovanou konferenci v Praze by nebylo možné bez dlouhodobého rozvíjení kontaktů, aktivit a spolupráce českých historických geografů v mezinárodní vědecké komunitě, přičemž je v této souvislosti třeba zmínit působení místopředsedy organizačního výboru doc. Leoše Jelečka (dlouholetého předsedy Sekce historické geografie a environmentálních dějin ČGS a člena redakční rady Journal of Historical Geography) a dr. Pavla Chromého, který byl předsedou organizačního výboru. K volbě Prahy bezesporu přispělo i dobré jméno, které česká geografie díky pořádání světových akcí má

(připomeňme alespoň nejvýznamnější – regionální konferenci IGU v roce 1994 a 2. mezinárodní konferenci Evropské společnosti environmentálních dějin v roce 2003). Na přípravě a hladkém průběhu XV. ICHG se kromě hlavních organizátorů z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy podíleli také Historický ústav AV ČR, v. v. i. (od roku 2012 institucionálně sdružení ve Výzkumném centru historické geografie vedeném prof. Evou Semotanovou – GA ČR č. P410/12/G113) a Sekce historické geografie a environmentálních dějin České geografické společnosti. Zmínit je třeba i spolupráci s firmou Guarant, která se specializuje na pořádání mezinárodních kongresů a konferencí a podílela se na zajištění podstatné části organizačních a administrativních úkonů, jakož i kvalitu samotného zázemí poskytnutého Přírodovědeckou fakultou. Záštitu nad konferencí převzali rektor Univerzity Karlovy (prof. Václav Hampel), předseda Akademie věd České republiky (prof. Jiří Drahoš), prezident České geografické společnosti (doc. Tadeusz Siwek), děkan PŘF UK v Praze (prof. Bohuslav Gaš), Hlavní město Praha (1. náměstek primátora dr. Tomáš Hudeček) a starostka městské části Praha 2 (Mgr. Jana Černochová). Vědecký výbor konference pracující ve složení prof. Andreas Dix (předseda, Bamberg, Německo), prof. Felix Driver (Londýn, Spojené království), prof. Michael Jones (Trondheim, Norsko), prof. Hans Renes (Utrecht, Nizozemsko), dr. Mimi Urbanc (Lublaň, Slovinsko) a prof. Gordon Winder (Mnichov, Německo) pak byl zárukou odborné kvality přednesených příspěvků.

Na konferenci se sjelo téměř 350 účastníků z více než 40 států světa. Letošní světové setkání historických geografů jasně potvrdilo, že historičtí geografové nejsou „uzavřenou“ komunitou. Pojem „interdisciplinarita“ by vhodně vystihl nejen tematickou šíři konferenčního jednání, ale i spektrum účastníků – konference se zúčastnili nejen historičtí geografové, historici a geografové, ale i zástupci příbuzných oborů a disciplín (kartografové, krajinní ekologové, environmentalisté, etnologové, sociologové, politologové ad.). Mimo účastníků z Česka, jichž bylo nejvíce (49 osob), již tradičně svým počtem jednoznačně vynikali zástupci ze Spojeného království (44 osob). Více než 20 účastníků byly též zastoupeny USA, Japonsko a Německo, přes 10 odborníků přijelo z Kanady a Polska. Kladně lze hodnotit zvýšený zájem zástupců z postkomunistických zemí (např. Rusko, Rumunsko, Lotyšsko, Estonsko, Srbsko, Chorvatsko), což bylo podníceno právě místem konání konference. O jejím celosvětovém významu pak svědčila i přítomnost odborníků z tak vzdálených oblastí, jakými jsou např. Chile, Kolumbie, Brazílie, Indonésie, Nový Zéland, Jižní Afrika, Čína, Japonsko aj. Svě příspěvky přednesla řada mezinárodně známých odborníků, namátkou Gregory Ashworth (Groningen, Nizozemsko), Alan Baker (Cambridge, Spojené království), Robin Butlin (Leeds, Spojené království), Mike Heffernan (Leeds, Spojené království), Akihiro Kinda (Tokyo, Japonsko), José Augusto Pádua (Rio de Janeiro, Brazílie). Potěšitelné bylo, že účast na konferenci přijali zástupci řady významných světových odborných organizací (např. IGU, ICEHO, ASEH, ESEH), ve kterých působí i čeští geografové. V průběhu konference se také uskutečnilo zasedání rekonstruované redakční rady nejvýznamnějšího oborového časopisu – Journal of Historical Geography (<http://www.journals.elsevier.com/journal-of-historical-geography/>).

Vlastní program konference byl slavnostně zahájen za účasti zástupců pořadajících institucí (doc. Jakub Langhammer, prof. Eva Semotanová a doc. Tadeusz Siwek) v pondělí 6. 8. odpoledne. Bezprostředně na zahájení navazovala

plenární sekce, v jejímž rámci přednesli svůj příspěvek prof. Eva Semotanová o časoprostorových proměnách Prahy, doc. Ivan Bičík představil problematiku výzkumu změn krajiny Česka proběhlých od poloviny 19. století do současnosti metodou historického land use a dr. Pavel Chromý hovořil o proměnách vnímání regionů a regionálních identit v českém prostoru během 20. století. V podvečer se uskutečnilo slavnostní zahájení výstavy (uvedené vystoupeními doc. D. Drbohlava a doc. L. Jelečka) nazvané „Historical Geography in Czechia: Themes and Concepts“ a představující formou jednotně a vizuálně přitažlivě upravených panelů hlavní výzkumná témata řešená v české historické geografii. Výstava je provedena v anglickém jazyce a byla připravena mimo jiné ve spolupráci s Geografickou knihovnou Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Již od zahájení konference byla přístupná veřejnosti v předsálí knihovny a na tomto místě ji zájemci mohli shlédnout do 21. 9. 2012. Na přípravách obsahu výstavy se podíleli nejen odborníci z pražské Univerzity Karlovy a Historického ústavu AV ČR, v. v. i., ale též z brněnské Masarykovy univerzity, a VÚKOZ, v. v. i. v Průhonicích.

V úterý 7. 8. již začal dlouhý, ale dobře organizovaný maratón jednání v sekcích a u kulatých stolů. Odborná jednání a prezentace příspěvků pokračovaly i ve čtvrtek a pátek (9. a 10. 8.). Nebylo v silách jednotlivce obsáhnout vše, neboť v jednotlivých časových blocích obvykle probíhalo šest až sedm panelů současně. Celkem během konference zaznělo přibližně 300 příspěvků uspořádaných do téměř 60 panelů (z nich 27 tematicky zaměřených panelů bylo navrženo samotnými účastníky). O šíři současného historickogeografického bádání ostatně svědčí i rozsah témat, jimž byly jednotlivé panely věnovány. Zazněly příspěvky zaměřené jak na dějiny historické geografie, tak na dějiny geografického bádání a historickou geografii vědy. Diskutovány byly teoretické a metodologické aspekty historickogeografického výzkumu. Opomenuty nebyly ani příbuzné otázky dějin kartografie, studia starých map a možností využití geografických informačních systémů. Významná část jednání byla vyhrazena prezentaci poznatků o proměnách krajiny a životního prostředí a příbuzným tématům (např. změny ve využití ploch; dopady územních reforem; přírodní rizika; percepce prostředí). V této souvislosti je také třeba upozornit na ucelenou sérii panelů k problematice historické klimatologie. Důležitým prvkem prolínajícím se jednotlivými příspěvky byla lidská kultura a její projevy v mnoha různých podobách – od diskuze proměn městského a venkovského osídlení, polarizace prostoru, přes otázky dědictví, jeho utváření, ochrany a prezentace, či náboženství, jeho vývoje a role v různých sférách lidské činnosti, po problematiku identit, utváření národů, mobility lidí, zboží, myšlenek i informací. Nechyběly příspěvky na témata méně obvyklá (např. zdraví a epidemie) či geograficky (např. historická geografie Ligurských Apenin; změny venkovské krajiny v Rusku) a historicky (např. geografie středověku; dědictví kolonialismu) specifická. Nedílnou součástí každého 90minutového bloku byl i 30minutový prostor pro diskuzi přednesených příspěvků. Součástí konferenčního jednání byla i posterová sekce. 26 tematicky uspořádaných posterů věnovaných dějinám geografie, prezentaci poznatků historické klimatologie bylo po celou dobu trvání konference vystaveno v jedné z k tomu určených místností a jejich autoři mohli stručně představit témata, náplň a výsledky svých výzkumů během moderované sekce ve čtvrtek dopoledne.

Ve středu 8. 8. odlehčily bohatý program celodenní exkurze. Účastníci měli na výběr z deseti exkurzí, z nichž se nakonec uskutečnilo devět. Exkurze směřovaly do různých částí Čech a byly zaměřeny na jednotlivé aspekty kulturní krajiny a historická specifika ve vybraných oblastech (např. historická kulturní krajina, městská krajina, průmyslová a těžební krajina, zemědělská venkovská krajina, barokní krajina, krajina pohraničí, vojenské újezdy, lázeňství). Exkurze se setkaly s kladným ohlasem, jak pro zvolená témata a trasy, tak pro kvalitu výkladů průvodců a podkladových materiálů (textových, grafických, mapových apod.) připravených pro účastníky jednotlivých exkurzí. Jednání konference uzavřelo plenární zasedání, jemuž předsedal prof. Graeme Wynn z Univ. of British Columbia. Po ocenění práce celého kolektivu organizátorů konference i jeho vedení bylo hlavním úkolem zvolit místo konání 16. ICHG v roce 2015, jímž se stal Londýn. Věříme, že účast odborníků z Česka na příští konferenci bude reprezentativní (alespoň v takové míře, v jaké byli v Praze zastoupeni kolegové z Japonska, země hostíci 14. ICHG v roce 2009). Na hlavní program konference navázala třídenní post-konferenční exkurze, během níž měli účastníci, vedeni dr. Miroslavem Maradou, možnost poznat významné památky a další historickogeografická, environmentální, kulturní aj. specifika jižních Čech a části Vysočiny. Nedílnou součástí programu konference byl též bohatý společenský program, a to úvodní seznamovací setkání, tzv. Icebreaker, konferenční večeře a závěrečné neformální rozloučení.

Jako součást konferenčních materiálů obdržel každý z účastníků spolu s programem i sborník abstraktů příspěvků (Chromý, P., Kučera, Z., Jeleček, L., Fialová, D., eds. (2012): XV. International Conference of Historical Geographers. Book of Abstracts, Praha, 251 s.), v němž jsou představeny jednotlivé přednesené příspěvky. Zároveň u příležitosti této konference vyšlo číslo časopisu *Historická geografie* 2012, 38/1, shrnující výsledky a tendence současného historickogeografického výzkumu v Česku, které též obdržel každý z účastníků konference, a nové číslo internetového časopisu pro historickou geografii a environmentální dějiny *Klaudyán* (<http://www.klaudyan.cz>). Jedním z cílů organizátorů konference bylo propagovat českou historickou geografii, geografii i historiografii – mj. tištěnými materiály (propagace časopisů *Geografie*, *AUC – Geographica*, *Moravian Geographical Reports* ad.). Při uvedeném počtu účastníků, resp. prezentací by bylo téměř nereálné vydat sborník konferenčních příspěvků, i proto byli účastníci vyzváni, aby své příspěvky nabídli uvedeným odborným periodikům. Konferenci, jakož i doprovodnou výstavu, se organizátorům také podařilo vcelku zdařile „prodat“ v médiích – ve zpravodajství České televize, v Českém rozhlase na stanicích Leonardo, Regina aj. Podrobné informace o konferenci, včetně sborníku abstraktů příspěvků ke stažení a fotogalerie se nacházejí na webové stránce <http://www.ichg2012.cz>.

Markéta Šantrůčková, Zdeněk Kučera

Výroční Evropská konference Regional Studies Association v Delftu

Ve dnech 13.–16. května 2012 se v prostorách Technické univerzity v Delftu konal již 18. ročník Výroční Evropské konference Regional Studies Association

(RSA), letos pod názvem „Networked Regions and Cities in Times of Fragmentation: Developing Smart, Sustainable and Inclusive Places“. Jak již ze samotné podstaty výroční inkluzivní konference vyplývá, nabízený akademický program byl velmi bohatý s velmi širokým tematickým záběrem, který byl vyměřen 15 hlavními tematickými okruhy.

Konference byla zahájena v sobotu 13. května neformálními exkurzemi, které se zaměřily především na bohatou historii Delftu. Toto nizozemské město (provincie Jižní Holandsko) se nachází mezi dvěma známějšími sousedy Haagem a Rotterdamelem. Jen namátkou zmiňme, že Delft je historickým sídlem Viléma I. Oranžského, rodištěm a působištěm slavného malíře Johannese Vermeera nebo místem, odkud pochází modře malovaná delftská keramika. Moderní dějiny města jsou pak často spojovány právě s Technickou univerzitou. Přesně v duchu marketingové strategie města Delft se tak i tyto exkurze dotýkaly tématu spojení historie a nových technologií a inovací.

Akademický program začal 14. května. V úvodu přivítal účastníky Gordon Dabinett, čestný místopředseda RSA, a také starosta města Delft Bas Verkerk. Vedle úvodní plenární diskuze se v dalším programu konaly ještě tři. Zatímco ta první se tematicky zaměřila na význam a podoby regionálního vládnutí v souvislosti s aktuálními tématy udržitelnosti rozvoje a ekologickými dopady, ostatní plenární diskuze se zabývaly především potřebou regionálního přístupu v regionálním plánování a výzkumu. V rámci středeční přednášky pak řečníci diskutovali téma více než aktuální, a to otázku nejbližší budoucnosti evropského prostoru.

Jak jsme již upozornili, celý program konference byl velmi „nabitý“. Celkem se konalo sedm diskuzních bloků vždy s přibližně 18 paralelními sekcemi. Mezi nejvíce řešená témata patřila otázka regionálního plánování a vládnutí, a to v nejrůznějších souvislostech (venkovský prostor, periferie, nové trendy plánování jako smarter cities, soft spaces, či kreativita, identita a branding a mnohé další). Z dalších témat pak vyberme např. téma inovací a znalostní ekonomiky, otázky migrace a pracovního trhu, či témata spojená s Evropskou unií a její politikou. V menší míře, avšak s nikoli menší důležitostí, se řešila i řada dalších, více specializovaných témat, jako např. otázka klimatických změn v souvislosti s energetickou udržitelností nebo otázka mezinárodních letišť a jejich vazeb na okolí.

Konference se zúčastnilo téměř 350 přednášejících z více než 30 zemí celého světa. Českou regionální vědu zastupovali členové katedry managementu a katedry regionálních studií Vysoké školy ekonomické a členové katedry sociální geografie a regionálního rozvoje UK v Praze.

Michal Semian

Mezinárodní terénní seminář o problematice karpatských šterkonosných toků

Horské fluvialní systémy lze zařadit mezi dynamické, ale zároveň i velmi citlivé prvky současné krajiny. Problematikou interakcí mezi karpatskými šterkonosnými toky a činností člověka se zabýval terénní seminář „Processes and patterns in highly dynamic fluvial systems“, jenž se konal 2.–4. června 2012

ve slovenském i polském podhůří Tater pod vedením prof. Bartłomieje Wyżgy (Instytut Ochrony Przyrody w Krakowie), dr. Joanny Zawiejské (Instytut geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie) a dr. Milana Lehotského (Geografický ústav Slovenské akademie ved v Bratislave). U zdejších toků je během celého 20. století pozorován trend akcelerovaného zahlubování koryt, který s sebou přináší řadu problémů, ať už z hlediska stavebně-technického (např. podemílání mostních pilířů, pokles hladiny spodní vody) nebo ekologického (ztráta cenných biotopů). Dlouholetým zkoumáním byly definovány následující příčiny této transformace geomorfologického režimu toků: vodohospodářské úpravy jako je napřimování toků a zužování aktivních koryt, budování příčných stavebních prvků a opevnění břehů, dále pak legální i ilegální těžba šterků z koryt a v neposlední řadě i změna využití krajiny po vyhlášení tatranských národních parků, kdy došlo k velkému nárůstu lesních ploch na úkor pastvin. Výše uvedené důvody s sebou nesou zejména omezení donášky sedimentů, což vedlo k projevům tzv. efektu hladové vody, kdy toky mají během povodňových událostí zvýšenou schopnost erodovat říční dno. Rovněž celkové zúžení šířky aktivního koryta s sebou přináší zvýšení výkonu toku na jednotku plochy, což opět vede k dalšímu nárůstu intenzity hloubkové eroze.

První den terénního semináře byly představeny slovenské výzkumy na podtatranské řece Belé, které ukázaly možnosti využití GIS analýz v dlouhodobém monitoringu šterkonosného toku. Rovněž byla prezentována typická ukázka projevu akcelerované eroze po výstavbě malé vodní elektrárny na této řece. Zbývající dva dny probíhal seminář na polských řekách. Exkurzní trasa vedla podél toku Černého Dunajce, kde polští kolegové prezentovali negativní

Bartłomiej Wyżga hovoří o referenčním stavu pro revitalizaci šterkonosných řek.
Foto: T. Galia.

dopady změny říčního geosystému, které se projevují urychleným zahlobením koryt (rámcově až o metry za několik málo let). Prezentovány byly i lokality v relativně přirozeném stavu, kde se momentálně hlavní pozornost výzkumu soustředí na problematiku říčního dřeva. Bylo možné shlédnout ukázky některých přírodně blízkých a v naší kulturní krajině prozatím netypických stavebně-technických opatření: šterkové bariéry pro odklony hlavní proudnice během povodňových událostí (Černý Dunajec) a uměle rozšířený erozní koridor šterkonosného toku jako revitalizační prvek (Raba). V neposlední řadě seminář zavítal i na vysokogradientový tok Kamienica v Národním parku Gorce, kde byl prezentován monitoring říčního dřeva a jeho morfologické účinky na horskou bystrinu.

Je třeba říci, že celé setkání proběhlo ve velice neformální přátelské atmosféře a přitom po odborné stránce na vynikající úrovni. Geomorfologové pěti zemí (Česko, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Velká Británie) shlédli typické ukázky současných trendů v chování karpatských toků a zároveň se mohli zapojit do diskuze, jak tyto řeky co nejlíže přiblížit přírodě blízkému stavu a zároveň zachovat ochranu lidských životů a majetku. Pevně věříme, že tímto setkáním byla nastolena nová tradice a že v budoucnu opět společně strávíme čas na zajímavých místech s plodnou diskuzí nad palčivými problémy našich řek.

Tomáš Galia, Jan Hradecký

Ph.D. zimní škola „Rural Development in Peri-Urban Areas“

V prostorách kláštera La Foresta poblíž belgické Lovaně se ve dnech 6.–9. února 2012 konal 2. ročník bienální zimní školy pro Ph.D. studenty, tentokrát tematicky věnovaný venkovským oblastem v příměstském prostoru. Zimní školu pořádala Sociální jednotka Vlámského institutu pro výzkum zemědělství a rybníkářství (Instituut voor Landbouw-en Visserijonderzoek, ILVO) ve spolupráci s výzkumnou jednotkou Landscape (Krajina) z katedry geografie Univerzity v Gentu.

Každý účastník musel v rámci zimní školy prezentovat svůj vědecký článek speciálně připravený pro tuto akci, kriticky revidovat dva články svých kolegů a aktivně se účastnit dalších diskuzí. Prezentace článků jednotlivých účastníků a následná diskuze se odehrávaly ve třech blocích se třemi paralelními sekcemi. Tvořily tak stěžejní část zimní školy. Neméně podstatnou součástí programu byly „key note“ přednášky, věnované jednotlivým dílčím tématům, lektorované akademickými kapacitami svých oborů.

Profesor Mark Shucksmith z Newcastelské univerzity k účastníkům hovořil nejprve obecně o problémech, se kterými se musí venkovský prostor v 21. století potýkat, a ve druhé části svého vystoupení se zaměřil na specifický případ skotských „croft“ komunit (zákony regulované drobné zemědělské společnosti v odlehlých oblastech Velké Británie). Profesorka Maria Teresa Pinto Correia z Univerzity v Evěře se pak ve své přednášce zamýšlela nad tím, co to vlastně venkovský prostor je. Třetím „key note“ lektorem byl profesor Michael Woods z Aberystwythské univerzity, jehož tématem byly možnosti regionálního rozvoje venkovského prostoru v kontextu globalizovaného světa. V řadě posledním

přednášejícím se stala lektorka Cardiffské univerzity doktorka Roberta Sonni-
no, která účastníky seznámila se svými posledními výzkumy v oblasti význa-
mu krátkých/alternativních potravinových sítí v rozvoji příměstských oblastí.
Jedinou slabinou účasti takto významných přednášejících byla jejich časová
vytíženost, která jim neumožňovala zapojit se do celého programu školy.

Akademický program doplňoval workshop publikační strategie vedený
profesorkou Veerle Van Eetvelde z Univerzity v Gentu a půldenní exkurze do
jediného národního parku v Belgii, Hoge Kempen. Tato exkurze byla přínosná
pro účastníky ze zemí s dlouhou tradicí ochrany přírody mj. proto, že ukázala,
jak lze úspěšně spojit ochranu přírody s rozvojem turistického ruchu v oblasti
prostřednictvím promyšlené marketingové strategie. I přes nabitý program
zbývalo dostatek času na akademické i neformální diskuze mezi účastníky
a rozvíjení tolik důležitých mezinárodních profesních kontaktů. Velkým kladem
zimní školy byla nejenom hojná mezinárodní účast (20 účastníků ze 13 zemí),
ale také interdisciplinární složení účastníků. Nad otázkami rozvoje venkovské-
ho prostoru tak spolu diskutovali regionální i ekonomičtí geografové, krajinní
ekologové, sociologové, antropologové i architekti. Českou stopu do zimní Bel-
gie přinesli v podobě svých příspěvků Lenka Fendrychová a Michal Semian
z katedry sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty
Univerzity Karlovy v Praze.

Michal Semian, Lenka Fendrychová

Univerzitní geografické vzdělávání v přikaspické oblasti Ruska v Astrachani

Astrachaňská státní univerzita se zabývá výchovou mladých geografů od roku
1932. Za tu dobu si vypracovala slušné renomé mezi ostatními univerzitními
geografickými pracovišti v Rusku a v současné době aspiruje na významné
místo v první desítky geografických pracovišť v zemi. Geografickému výzkumu
v regionu přejí unikátní přírodní, sociální a ekonomické poměry, které nemají
obdobu nejen v Ruské federaci, ale ani v rámci Evropy. V bezprostředním vzá-
jemném kontaktu se zde nacházejí nejrozsáhlejší říční niva Evropy podél Volhy
a jejího cca 500 km dlouhého paralelního ramene Achtuby a podobně nejroz-
sáhlejší evropská delta Volhy do Kaspického moře. V sousedství najdeme jediné
evropské pouště a polopouště s příslušnými půdními poměry, specifickou flórou
a faunou. Klimatické poměry v regionu blízko 46. rovnoběžky (přibližně úroveň
severní Itálie) s vysokými letními teplotami běžně přes +40 °C a zimními téměř
–30 °C jsou základním faktorem ovlivňujícím přírodu a i společnost. Neobvyklé
přírodní poměry se odedávna promítaly do života zdejší společnosti, která
prodělávala značné a rychlé změny, a to jak etnického složení, tak ekonomické
orientace a politické příslušnosti. Specifická, avšak výhodná geografická poloha
na křižovatce klíčových euroasijských obchodních cest – severní větve šířkové
„hedvábné stezky“ a poledníkové „volžské cesty“ – vedla ke vzniku významných
politických útvarů od přelomu antiky a středověku po novověk (Říše Chazarů,
Zlatá horda, Astrachaňský chanát a posléze gubernie Ruské říše orientované
na kontakt s jižním Orientem). Všechny státní útvary zde měly své metropole
a zanechaly stopy v krajině, ekonomice i obyvatelstvu.

Odborná geografie, dominantně přírodovědného zaměření, je vyučována na Geologicko-geografické fakultě Astrachaňské státní univerzity v úplném vzdělávacím cyklu, který zahrnuje bakalářský (4 roky), magisterský (2 roky) a doktorandský stupeň výuky (3 roky). Na fakultě v současné době fungují tři „makrokatedry“: 1) geografie, kartografie a geoinformatiky, 2) ekologie, využití přírody a technické bezpečnosti, 3) geologických věd. Současný nízký počet kateder je výsledkem nedávného spojování (z původních 6 kateder), jehož účelem je snížení administrativy ve prospěch koncentrace a propojení výzkumných a vzdělávacích kádřů. Každá z existujících kateder odpovídá za dva bakalářské a magisterské vzdělávací programy. Na každé z nich pracují profesionální geografové. Na katedře geografie, kartografie a geoinformatiky vycházejí absolventi se specializacemi krajinné plánování a turismus. Na katedře geologických věd jde o absolventy geologie ropy a zemního plynu a hydrogeologie. Třetí katedra produkuje odborníky v oblasti využívání přírodních zdrojů a ekologie s geoekologií. Počty studentů nejsou vysoké a jsou regulovány jak ze strany státu (ministerstva vyššího vzdělávání), tak rozpočtem školy. Stát přiděluje směrná čísla na počty studentů, jejichž studium je hrazeno ze státního rozpočtu (pro tzv. „budžetnye studenty“ – doslova „rozpočtoví studenti“). Na školní rok 2012/13 to činí 20 pro první katedru, 20 pro druhou katedru a 20 pro třetí katedru. Studenti hradící si studium z „vlastních“ zdrojů (osobních, firemních apod.) jsou tzv. „kommerčeskie studenty“, neboli „komerčními studenty“. Jejich počet kolísá z roku na rok. Na nadcházející školní rok činí jejich počty 10, resp. 7 a 2. V současné době činí celkový počet studentů všech specializací 900 na fakultě. Podmínkou přijetí do bakalářského studia je výkaz o úspěšném absolvování

Sídlo Geologicko-geografické fakulty Astrachaňské státní univerzity. Foto: J. Kolejka.

střední školy zakončené jednotnou státní zkouškou (jedinnyj gosudarstvennyj ekzamen – EGE). V něm je povinně zapotřebí projít zkouškou z matematiky a ruského jazyka a další minimálně dva předměty jsou podle výběru studenta. Do magisterského studia obvykle přecházejí všichni úspěšní absolventi bakalářské přípravy. Ve školním roce 2011/12 jsou deklarována tato čísla: v případě specializace krajinné plánování žádný student, turismu 20, geologie nafty a plynu 25, hydrogeologie 0, využívání přírody 20, ekologie a geoekologie 0.

O vzdělávání studentů pečují kolem 60 pedagogů. Katedra geografie disponuje celkem 18 učiteli, katedra geologických věd 16 pedagogy a zbývající katedra celkem 21 učitelem. Zhruba 77 % učitelského kádrů má vědeckou hodnost CSc. nebo DrSc. Na celkový počet pracovníků fakulty tak připadlo ve školním roce 2010/11 celkem 10 monografií a kolem 30 publikací v renomovaných recenzovaných časopisech. Sleduje se rovněž citovanost jejich produkce. V roce 2010 to bylo 155 citací, v roce 2011 už 370, což je více než 7 na jednoho odborného pracovníka. Kromě toho byly zaregistrovány 4 patenty, 5 rozličných databází a 2 elektronické učebnice. V oblasti „outsourcingu“ je fakulta rovněž velice úspěšná. Podařilo se získat (ve školním roce 2010/11) nad rámec státního rozpočtu a komerčních studentů celkem 4,12 miliónu rublů, což je v momentálních poměrech stagnující ekonomiky slušné číslo. Do outsourcingu patří i prostředky získané z grantových agentur, státních vzdělávacích programů a firem.

Součástí vzdělávacího procesu jsou terénní praxe. Pro studenty 1. a 2. ročníku studia geografie jsou organizovány ve městě a nejbližším okolí praxe v oboru hydrogeografie, pedogeografie a meteorologie. Ve vyšších ročnících pak absolvují tzv. komplexní geografickou praxi. Ta probíhá na různých místech Ruské federace formou expedice. V posledních letech probíhala jednak v Karelské republice v okolí Petrozavodsk v Severozápadním regionu a v Povolží v okolí Kazaně. Pro zajímavost: cestovní náklady na tyto praxe jsou studentům plně hrazeny, denně dostávají ještě kapesné 100 rublů na osobu. Geologické terénní praxe se pravidelně odehrávají v severní části Astrachaňské oblasti u hory Bošoj Bordo (149 m), což je rozsáhlá solná klenba výrazně se zvedající na plochou krajinu Kaspické nížiny se zápornými výškovými údaji. Mezi další regiony geologických terénních praxí patří Severní Předkavkazsko (okolí Majkopu v Adygejské republice) s ložisky ropy a zemního plynu a samozřejmě doprovodnými environmentálními následky.

Fakulta velmi úzce spolupracuje s Astrachaňskou pobočkou (zde se nazývá oddělením) Ruské geografické společnosti. Pobočka má na 50 členů. Kromě odborných akcí (tematická výjezdní zasedání) pořádají společně oblastní kolo zeměpisné olympiády (cca 50–60 účastníků každý rok) a oceňují nejlepší výkony. Vedle toho pořádají pro mládež soutěže o nejlepší fotografii s geografickou tematikou a podobně o nejlepší článek. Akcí se účastní každoročně taktéž kolem 60 žáků a studentů středních škol. Pro ně funguje aktivní tzv. Školská geografická společnost, mající kolem 180 členů. Fakulta pořádá doškolovací kurzy pro učitele zeměpisu základních a středních škol (účást cca 30 učitelů) ve spolupráci s Oblastním střediskem rozvoje tvůrčí činnosti dětí a mládeže. Podobná akce je pořádána za účelem zvýšení kvalifikace učitelů přírodovědných oborů obecně s účastí opět kolem 30 učitelů. Specifikem je cyklus přednášek pro žáky základních škol (obvykle pro 10 žáků) s názvem „Úvod do vědy geografie“, kterou se velmi dobře daří získávat pro obor nejmladší dorost.

Absolventi studia zatím nepocitují výraznější problémy se získáváním zaměstnání. Volná místa jsou stále k dispozici v regionálním školství a na ruském „Severu“. Problémem je přetrvávající nízké ohodnocení učitelské práce. Absolventi nejčastěji směřují za zaměstnáním vedle školství do rozmanitých institucí monitoringu životního prostředí (hydrometeorologie, přírodní zdroje, chráněná území a ochranná praxe), do firem zabývajících se hydrogeologickým a geologickým průzkumem (zejména v Astrachaňské a Vologodské oblasti a na Severu). Část absolventů zůstává v různých pozicích na univerzitě (projekty, granty, komerční smlouvy). Hodně absolventů získává práci v cestovních kancelářích. Katedry společně vydávají transdisciplinární vědecko-technický časopis ve společné ruské a anglické mutaci „Geologija, geografija i globalnaja energija“ („Geology, Geography and Global Energy“, ISSN 2077-6322), ve kterém své první elaboráty publikují také doktorandi všech akreditovaných doktorských studijních programů na fakultě. Další podrobnosti je možné nalézt na oficiálních webových stránkách Astrachaňské státní univerzity (www.asu.ru).

Jaromír Kolejka

Studium ekonomické geografie, problematiky cestovního ruchu a ekonomie na Astrachaňské státní univerzitě

Tato témata jsou popisem práce Institutu dalšího odborného vzdělávání, jednoho z odborných pracovišť Astrachaňské univerzity, zejména katedry světové ekonomiky a managementu, oddělení světové ekonomiky a financí. Institut patří mezi mladší pracoviště na univerzitě, vzdělávání poskytuje od roku 1987 s cílem poskytovat rekvalifikace kvalifikovaných odborníků s vyšším vzděláním. Aktivitu Institutu jsou založeny na unikátní 25 leté zkušenosti získané v tomto odvětví. Hlavní cíle studia jsou orientace na praktickou stránku života, výuka inovativních technologií řízení, zvýšená profesionální mobilita absolventů a studium v souladu s nejmodernějšími tendencemi možností odborného vzdělávání zaměřené na podporu profesního a osobního rozvoje. O vzdělávání studentů na Institutu dalšího odborného vzdělávání se stará 44 pedagogů, z nichž 72 % disponuje vědeckou hodností Ph.D. nebo CSc. Zajímavostí je také, že pedagogický sbor je tvořen ze 75 % ženami. Vedení Institutu je ryze ženská záležitost; řízením je pověřena doc. Galina Vladimirovna Rjabičkina, zástupkyní je doc. Tatjana Vladimirovna Dymova, v jejíž gesci je především doktorské studium. Heslem pro studium na Institutu je „Pomáháme úspěšným lidem, aby byli ještě úspěšnější“. Strukturu Institutu tvoří 4 katedry (světové ekonomiky managementu, podnikání a ekonomiky, práva a zvláštního odborného vzdělávání) a 14 specializovaných pracovišť. V čele stojí opět žena – doc. Tatjana Vladimirovna Zak, Ph.D. Jedním z pracovišť je právě oddělení světové ekonomiky a financí, kde jsou vyučovány mj. ekonomie a cestovní ruch (do roku 2011 bylo pracoviště součástí Fakulty humanitních věd, práva, ekonomiky a podnikání). V čele oddělení překvapivě není žena, ale muž – prof. Jurij Aleksejevič Ščerbanin, DrSc. a na oddělení působí 12 akademických pracovníků. Učitelský sbor se věnuje psaní a publikování monografií, výzkumných článků, učebnic a příruček a sdílejí je následně s mladšími kolegy s cílem zajistit jejich efektivní výcvik.

Sídlo Institutu dalšího odborného vzdělávání na ulici Tatičeva. Foto: L. Lněnička.

Na celkový počet pracovníků institutu tak připadlo ve školním roce 2011/12 celkem 6 monografií, 15 publikací v renomovaných recenzovaných časopisech a 6 učebnic pro studenty. Pracovníci oddělení úzce spolupracují s rusko-americkým Centrem pro vzdělávání a výzkum, pracujícím na Astrachaňské univerzitě, a přímo s Clark University v Massachusetts.

Vědecké aktivity oddělení jsou cíleny především do doktorského studia na podporu rozvoje mladších kolegů a jejich pozdější realizace. V současné době studuje doktorské studium 12 studentů ve studijních oborech Management v sociálních a ekonomických oborech a Světová ekonomika. Studenti jsou rozděleni do tří výzkumných směrů: Posílení konkurenceschopnosti a regionální bohatství v rámci současných podmínek, Ekonomika dopravy a dopravy zboží v zahraničním obchodě a Úloha cestovního ruchu ve světovém hospodářství. Mimo doktorské studium poskytuje oddělení také standardní vzdělání, ovšem pouze v bakalářském stupni. Bakalářské studium je koncipováno jako čtyřleté a v akademickém roce 2011/2012 jej studovalo 65 prezenčních studentů ve specializacích ekonomie, turismus a hotelový management. Studium bylo poskytováno prezenčně i dálkově (15 studentů). Stát přiděluje směrná čísla na počty studentů, jejichž studium je hrazeno ze státního rozpočtu. Na školní rok 2011/12 toto číslo činilo 35 pro obor ekonomie, 15 pro obor turismus a 15 pro obor hotelový management (prezenční studium) a 5 pro obor ekonomie, 5 pro obor turismus a 5 pro obor hotelový management (dálkové studium). Do magisterského studia obvykle přecházejí všichni úspěšní absolventi bakalářské přípravy. Ve školním roce 2011/12 byly otevřeny 4 studijní obory – firemní ekonomika a trhy (5 studentů), mezinárodní obchod (10 studentů), bankovníctví (4 studenti) a firemní finance (3 studenti). Studium bylo nabízeno pouze v prezenční formě. Studijní plán oboru ekonomie je rozdělen do 4 samostatných

bloků, ze kterých se na konci 8. semestru koná bakalářská zkouška. Samostatné bloky obsahují povinné a volitelné předměty. První blok je zaměřen na humanitní, sociální a ekonomické studia s celkovou dotací 1 368 vyučovacích hodin, druhý blok zaměřený na matematické a přírodní vědy nabízí 1 620 vyučovacích hodin, třetí a hlavní blok je zaměřen na oborovou specializaci (mikro-, makroekonomie, statistika, management, cestovní ruch atd.) s celkovou dotací 4 716 vyučovacích hodin. Poslední blok zahrnuje pohybové aktivity (tělesnou výchovu) – 400 vyučovacích hodin. 49,3 % vyučovacích hodin je dotováno na přímou výuku v odborných učebnách, zbylých 50,7 % je koncipováno jako samostudium. Součástí vzdělávacího procesu jsou terénní praxe. Pro studenty jsou organizovány formou volitelných předmětů vícedenní praxe – 5denní v rámci Ruské federace a 14denní zahraniční formou expedice. „Domácí“ praxe je realizována formou výjezdu autobusem po sousedních republikách a oblastí Ruské federace. V roce 2011 navštívili studenti Rostovskou oblast. Stále častěji jsou podnikány zahraniční praxe. Nejčastěji navštěvovanými zeměmi jsou Kazachstán, Arménie a Azerbajdžán. Dobře se osvědčují praxe studentů turismu, kteří praxi prodělávají v hotelích v Řecku. Část výdajů jim hradí univerzitní sociálně ekonomický podpůrný fond.

Libor Lněnička